

וִירָא

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 655 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 541 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל י"ב חשוון תשפ"ב

וִירָא - תוכן ענייני הפרשה

- א. אברהם מחלים מברית המילה, וה' מבקרו - ביקור חולים.
- ב. אברהם מחכה לאורחים והכנסת האורחים (ג' המלאכים) שקיים אברהם אבינו ע"ה בזריזות למרות חוליו.
- ג. אברהם ושרה מתבשרים מאחד המלאכים, שְׁיֹלֵד להם בן בשנה הבאה, ותצחק שרה. (יה, א-טו).
- ד. בזכות שאברהם אבינו מחנך את בניו בדרך הישר: אמונה ותיקון המידות, ה' מגלה לו את העתיד לבוא לסדום.
- ה. אברהם מתפלל שש פעמים להצלת ערי סדום, אם יהיו בעיר מעט צדיקים.
- ו. המלאכים מתארחים אצל לוט, הפיכת סדום ועמורה והצלת לוט ומשפחתו (טז-יט, א-ח).
- ז. אברהם ושרה בגר, נגעי אבימלך וכל בני ביתו ועבדיו - בעבור שרה, ורפואתם בתפילת אברהם (פרק כ).
- ח. הולדת יצחק, שמחת שרה, ומשתה גדול להולדת יצחק.
- ט. אברהם מגרש מביתו את הגר ובנה ע"פ דיבורה של שרה.
- י. ברית שלום בין אברהם לבין אבימלך מלך גרר.
- יא. עקידת יצחק - הנסיון העשירי (כב, א-יט).
- יב. הבשורה על הולדת רבקה מבתואל בן נחור (כב, כ-כד).

"רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי" (כ, יא)

המגיד הירושלמי, רבי שבתי יודלביץ זצ"ל, פגש פעם אחת שוטר שאינו שומר תורה ומצוות, בן גילו, והתפתחה ביניהם שיחה על מצב הדור. פתח השוטר ואמר: "יודע אתה, לא חלמנו שתהיה כזו הידרדרות. חשבנו, נקים מדינה חופשית, שלא ישמרו בה שבת, לא יניחו תפילין. אבל עד כדי כך?! מי חלם שתהיה כזו אלימות, מי חלם שאנשים יהיו כה מושחתים!" חיידך ר' שבתי יודלביץ וענה: אמשול לך משל. לא מזמן הזדמנתי לבניין 'כל בו שלום' בתל אביב (בזמנו, הבניין הגבוה ביותר בארץ), והנה להפתעתך, רואה אני יהודי עומד על המרפסת בקומה השלושים, מוציא רגל אחת החוצה, ועוד רגל... צעקתי לעברו: "הלן, מה אתה עושה?" אמר לי: "אני קופץ למטה". אמרתי לו: "השתגעתי? הרי בקפיצה כזו מגובה 30 קומות, לא ישאר ממך כלום..." והלה עונה בניחותא: "אל דאגה, אני קופץ רק שתי קומות ונעצר..." האם יתכן כדבר הזה - לקפוץ 'רק' שתי קומות ואז להחליט שהנפילה נעצרת?! ומה חשבת, ידידי השוטר, שההידרדרות תיעצר באיזה מקום? שאת הצד הימני של לוחות הברית - הציוויים שבין אדם למקום - לא יקיימו, ואילו את הצד השמאלי - הציוויים שבין אדם לחברו - כן? דע לך שהדבר לא יתכן. "רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי". אם הם עושים להם עגל מסכה הרי בהכרח גם "ויקמו לצחק" (שמות לב, ו), היו שם גם עוונות חמורים של גלוי עריות ושפיכות דמים. לא שייך האחד בלי השני. אין כזה דבר, שאדם יעבור רק על מצוות שבין אדם למקום... כי בסוף הוא ידרדר גם בעניינים שבין אדם לחברו. וזה שנאמר: "רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני".

999 ה'תשפ"ב

פותחת הפרשה (יה, א): "וִירָא אֵלָיו ה' בְּאֵלָיו מִמָּרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחֵם הַיּוֹם", ומפרשי: "באותו היום הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, שלא להטריחו באורחים. ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא מלאכים אליו בדמות אנשים".

אברהם אבינו נמצא ביום השלישי שאחר ברית המילה, זקן בגיל 99, כולו כאוב וחלוש מהמילה שעבר ומצבו הגופני נורא, עד כדי כך שהשם חמל על בריאותו הרופפת וכוחותיו הדלים של אברהם והוציא חמה מנרתיקה, כדי למנוע מהבריות לצאת לרחוב ולהעסיק את אברהם עם מצוות "הכנסת אורחים".

וצריך להבין מדוע היה אברהם אבינו מצטער כשבוששו אורחים מלבוא בצל קורתו, הלא מודע הוא לחוליו המגבילו לשרת את האורחים, ובפרט שלא היו עוברי אורח הזקוקים לאירוח?

חז"ל אמרו (אבות פרק א' משנה ב'): "שָׁמְעוּן הַצְּדִיק הִיָּה מְשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדֹלָה. הוּא הִיָּה אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים". כלומר, אם חסר אחד משלושת עמודי התווך הללו המחזיקים את העולם - עמידתו של העולם מתערערת.

וכשם שברור לנו שאסור שייפסק לימוד תורה בעולם אפילו רגע קט, שאם לא כן עלול העולם להיחרב, כפי שכתוב (ירמיה לג, כה): "אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שָׁמַתִּי", כן הדבר בעמוד העבודה - שהוא עמוד התפילה - העולם אינו יכול להתקיים ללא תפילה, כך גם עמוד החסד הוא אינו שונה מהם מבחינה זו. כדי שיהיה קיום לעולם, מוכרח שיהיה חסד בעולם ללא הפסקה, ויש לתור אחריו גם אם אין דורש ואין מבקש. ועל כך אמר דוד המלך ע"ה: "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה" (תהלים פט, ג).

לעומת זאת בחלק השני של הפרשה מופיע חטאם של אנשי סדום ועמורה, שעשו הכל למנוע חסד ונתינה האחד לשני, ולכן ה' יתברך החריב את סדום והפכה ממקום שופע ופורה לעפר ואפר.

אצל אברהם אבינו, איש החסד ועמוד החסד, החסד היה צורך קיומי, ומשכן - הוא לא חיכה שיתעורר צורך בחסד, אלא טרח ותר אחריו בקום ועשה. וזאת מתוך ידיעה ברורה שהעולם אינו יכול להמשיך אפילו שעה אחת ללא עזרה לזולת. לכן גם כשהיה חולה, ולא היו אורחים בנמצא, חיפש אחר אורחים שיוכל לגמול עמם חסד. וכשלא מצא, היה מצטער איך לא זכה היום לעשות חסד... ראה הקב"ה בצערו, וזימן לו שלושה מלאכים.

אמר רבי משה מקוברין זצ"ל: "יום שאיני עושה בו חסד, אינו נחשב יום בעיני".

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל רגיל היה לספר על נהג מונית ירא שמים שקיבל על עצמו לעשות בכל יום לפחות מעשה חסד אחד. יום אחד הזמינוהו לנסיעה ארוכה לצפון, ומאחר ששב לביתו בשעה מאוחרת בלילה, לא הזדמן לו באותו יום שום מעשה חסד. כאשר נכנס למיטתו לישון, נזכר שהיום לא קיים את מנהגו הקבוע, ונתמלא צער על כך.

רגע לפני שנעצמו שמורות עיניו והוא שקע בשינה, נשמעו דפיקות על דלת ביתו. השכנה צריכה היתה ללדת, ובקשו ממנו טובה שיסיע אותה לבית היולדות. שמח שמחה גדולה, ועשה בשמחה את החסד היומי. כנראה שבזכות הקפדתו, זימן לו הקב"ה מעשה חסד, כאברהם שנצטער שאין לו אורחים, וזימן לו הקב"ה את המלאכים.

מתן אלה

וְאֵת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַפֶּתַח הַפּוֹ בַּסְּנִוְרִים מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל וַיֵּלְאוּ לְמִצָּא

הַפֶּתַח (יט, יא) - **הנפח לא חתם**

'הנפח', זה היה כינויו במחנה. הידע המקצועי שלו סיפק לו תעודת ביטוח מסוימת מפני הסוף המר. כל זמן שהיה יכול להביא תועלת למרצחים - זכה בחיים.

הוא הובא בשנת תש"ד למחנה העבודה 'הק"פ'. במקורו היה מעיירה קטנה בליטא. תמיד נצפה באותה תנוחה: כתפיו שחווחות וגופו רכון על פיסות המתכת הגולמיות.

הנפח היה אדם בריא וחסון, שכוחותיו בגילו המופלג לא ביישו עלם צעיר. במחנה כינוהו 'שמשון הגיבור'.

שעות רבות עמד במקומו, ידיו מחשלות את הברזל בזריזות ובמיומנות. עד מהרה למדו עובדי הכפייה האחרים להכיר את אופיו המסוגר ושתקנותו.

מפקחי העבודה לא הסתירו את השתאותם מעבודתו המדויקת והרעיפו עליה שבחים, בהציגם אותו כמודל לחיקוי. התפוקה שהניב הפכה אותו לנכס חשוב בעבורם.

בזכות זה הצליח הנפח להגיע להסכם יוצא דופן עם הממונה עליו: בכל שבת זכה לפטור מעשיית מלאכות האסורות מן התורה. הותר לו להסתפק בעבודות שאסרו חכמים, כמו גירת גרוטאות ברזל, מלאכה האסורה מדין 'מוקצה' בלבד.

שמעו של הנפח הגיע לאוזני המנהלים הבכירים. אלה התרשמו מהמוניטין שיצאו לאיש, והחליטו לקדמו ולהעבירו אל בית המלאכה הראשי של המחנה.

כאן היו נהוגים כללים אחרים. פעמיים בכל יום נערך מפקד לכל עובדי הכפייה, ובמהלכו נדרשו לחתום את שמם במחברת הנוכחות. הימנעות מחתימה משמעה היעדרות מעבודה - מעשה שגרר עונש קשה.

הגיעה השבת הראשונה של הנפח במקום עבודתו החדש. בשעת בוקר מוקדמת פסעו האסירים לעוד יום מפרך.

בסוף השורה העורפית צעד הנפח. הטור התקדם לאיטו לעמדת ההחתמה. איש לא הבחין בדמות החומקת וניגשת היישר אל שולחנות העבודה.

כעבור שעה קלה בא בריצה שמואל שניידר, האסיר הממונה על פלוגת העבודה. הוא ניגש בבהילות אל הנפח, טפח קלות על כתפו, והצביע באצבע רועדת על מחברת הנוכחות. "שכחת לחתום", אמר בטון נזף, "הוסף מהר את חתימתך, בטרם יבולע לך"!!!

חרש הברזל הסב את ראשו באיטיות לעבר הדובר. הוא הניח מידיו את הפטיש, שבו עשה שימוש למראית עין, ואמר בשקט: "לא שכחתי לחתום. שבת היום, וכתובה היא מלאכה מדאורייתא. כך למדתי מהרב שלי, שלימד אותנו הלכות שבת בעיירה!"

פניו של שניידר החווירו. "מה?! - לחש בתדהמה, וכי יצאת מדעתך? האם אתה חי על הירח?! חתום מייד! אינך מבין את גודל הסכנה שבדבר!"

שריר לא זע בפניו של הנפח. הוא הסב את מבטו מאיש שיחו אל שולחן עבודתו, ושב לשקוד על עבודתו המדומה. שניידר לא ידע את נפשו. הנפח הזקן עקשן כסלע ואינו מוכן לחתום בשום אופן. מה עושים...? הוא הזעיק למקום את מנהל העבודה היהודי. הלה הצטרף לניסיונות השכנוע וניסה לדבר על ליבו של הנפח.

בעוד זמן קצר, הזהיר, יגלו המנהלים את החתימה החסרה, שמשמעותה אחת בעיניהם - השתמטות מעבודה.

אך הדברים נפלו על אוזניים ערלות. הנפח התגלה כיצוק מבטון. לא היה אפשר להזיזו מעמדתו.

"שמע נא", ניסה המנהל לדבר עמו ברכות, "להבא אעשה מאמץ להשיג בעבורך פטור מחתימה בשבתות. אבל עכשיו עשה לעצמך ולנו טובה וחתום את שמך"!!!

פתאום הזדקף הנפח. עיניו בערו כלפידים. כל עובדי הכפייה השתתקו באחת. הנפח פתח את פיו והחל לשאת נאום נרגש וחוצב להבות על חשיבות שמירת השבת. בבית המלאכה הדהדו לפתע מושגים אבודים, שנשכחו במלחמת ההישרדות בתופת. שבת, אמונה, מצוות, בורא עולם, התורה הקדושה.

אט-אט נשמטו כלי העבודה מהידיים העמלות, גווים הזדקפו וברק חזר להאיר בעיניהם הכבויות של היהודים המעונים. במחנה קמה סערה. הנפח האמיץ, שהעז לקרוא תיגר על חוקי האופל, עורר תסיסה בקרב האסירים. היו שהביעו תמיכה במעשהו והיו שהסתייגו. "רבותי", השתיק אותם הנפח, "אני מוכן להיהרג, אך לא אחלל שבת בפרהסיא"!!!

וכך היה. הנפח לא חתם במחברת הנוכחות. הכול ציפו במתח להתפתחויות הצפויות.

אך אז אירע דבר מפתיע. המפקחים הגרמנים רפרפו על רשימת השמות במחברת, ולא הבחינו בחתימה החסרה, כאילו הוכו בסנוורים.

ביום שישי שבשבוע הבא החתים הממונה שניידר את הנפח מראש, בסוד, על רשימת הנוכחות של השבת.

בבוקר קרה דבר בלתי-צפוי. בטרם ניגשו האסירים לחתימת הנוכחות נכנס למקום במפתיע קלגס האס-אס, שהיה ידוע באכזריותו. בחיוך שטני הרים את מחברת הנוכחות והחל לעלעל בה, בניסיון לגלות אם מי מהאסירים מעז להערים על חוקי המחנה ולחתום מראש.

אימת מוות נפלה על האסירים. שניידר רעד כעלה נידף. לעומתו, הנפח נותר שליו. השניות האלה נדמו לנצח. ואז השליך הקלגס את המחברת על השולחן ועל פניו עווית החמצה. הוא סב על עקבותיו ויצא. האסירים ראו נס גלוי מול עיניהם! איך הנאצי הוכה 'בסנוורים'...

[על-פי 'רומנו של בן-תורה בשואה']

וַיִּפְקַח אֲלֻקִּים אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרָא בְּאֵר מַיִם

וַתֵּלֶךְ וַתִּמְלֵא אֶת הַחֲמַת מַיִם... (כא, יט)

ידועה הסגולה למצוא אבידה, מהמדרש (בראשית רבה פג יד): "אמר רבי בנימין, הכל בחזקת סומין (כסומא שאין רואה), עד שהקב"ה מאיר את עיניהם, מהכא: "ויפקח אלוקים את עיניה". ביאור דברי המדרש, שבפסוק שלפנינו לא מסופר שהקב"ה ברא באר חדש או העתיק הבאר ממקום אחר, אלא שכבר קודם היה באר במקום, אלא שנעלם מעיני הגר, עד שהקב"ה פקח עיניה "ותרא באר מים".

ומבאר ה"שפת אמת" (פרשת וירא ד"ה במדרש 'ויפקח' בשם ה"חידושי הר"ם"): מכאן מוכח שכל צרכי האדם נמצאים בהישג ידו, סמוך אליו בכל עת, כמצוקת פרנסה או שידוך, וכשהשאלה "מאין יבוא עזרי", ואינו רואה לפניו שום מוצא ופתרון לעזרתו, אין זה אלא חסרון באמונה ובטחון בה', והוא דוגמת הסומא שלא יועילו כל חיפושיו וגיטושיו באפילה, עד שהקב"ה יפקח עיניו. וזה חידוש רבי בנימין, שבעיני העולם צריכים לדעת כי החיסרון תלוי באמונת האדם - "הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר עיניהם".

דברי רבי בנימין חודרים כליות ולב. לפקוח עינינו להאיר ליבנו איך להתהלך עלי אדמות בעולם של הקב"ה.

”וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנֹוֹ בֶן שְׁמֹנֶת יָמִים”
(כב, ד) - נקר מול השקיעה

”רק זה חסר לנו עכשיו”, נפלטה הקריאה מפי המוהל הנתנייתי הרב אברהם סילם, כאשר מכוניתו החלה לקרטע בהגיעו לצומת השרון. זה היה בשנת תשס”ג. באותו יום זכה להכניס ארבעה תינוקות בבריתו של אברהם אבינו. כעת היה בדרכו לברית החמישית, בבית הכנסת ‘אליהו הנביא’ בקריית נורדאו.

סילם, דור שלישי למוהלים מומחים, מְכַר כְּמוֹהַל בעל מוניטין ולצד זה מוזיקאי ומלחין, שהפיק כמה תקליטורים פרי יצירתו. הוא מטיב לשלב בין שני עיסוקיו, ומוסיף לטקס ברית המילה נופך מוזיקלי חגיגי.

באותו יום חל עיכוב בברית הרביעית, וכשיצא ממנה כבר נסתה השמש לפאתי מערב. בעוד כרבע שעה תשקע וכבר לא יהיה אפשר לעשות את הברית. הוא ועוזרו נכנסו למכונית והחלו לדהור לעבר היעד, ואז גילו כי יש נקר בגלגל. זיעה קרה כיסתה את פניו של המוהל. מה עושים? החלפת גלגל תגזול דקות יקרות, ובינתיים תשקע השמש. גם הזמנת מונית תארך זמן. בהחלטה של רגע תפס את תיקו בידו וקרא לעוזרו: ”בוא אחרי!” הוא התייצב בשולי הכביש הסואן והחל לנופף אל הנהגים. רכב אחד האט ועצר.

סילם ועוזרו פתחו בסערה את הדלתות ונכנסו פנימה בבהילות. ”בבקשה, סע”, קרא המוהל אל הנהג. ”מי אתם? מה רצונכם?” תמה האיש. ”נסביר לך הכול בדרך. עכשיו סע!” התחנן המוהל. משום מה החליט הנהג להיענות לבקשה, לחץ על דוושת התאוצה והחל לנסוע.

”אני מוהל”, החל סילם להסביר. ”אנחנו בדרך לברית מילה בקריית נורדאו. ברכב שלנו אירע נקר. עוד מעט תשקע השמש ולא אוכל לעשות את הברית. נשלחת מן השמים כדי לאפשר לתינוק מישראל להיכנס לברית ביום השמיני.”

”אתה אברהם סילם?” קרא הנהג כלא מאמין. עכשיו הגיע תורו של המוהל לתמוה: ”כן... מאיפה אתה מכיר אותי?” מתברר ששנתיים קודם לכן השתתף הנהג, אברהם יעקב, חשמלאי במקצועו, בברית מילה לנכד אחיו, שאותה ערך המוהל סילם. בסוף הטקס חילק המוהל למשתתפים קלטות משיריו, ובהן שירים שהוא שר בבריתות. גם הוא נטל קלטת, וכשנכנס לרכבו הפעיל אותה. קולו המתרונן של סילם מילא את חלל הרכב, ומאותו רגע היה מקשיב לה מעת לעת. והנה הוא זוכה לארח במכוניתו את המוהל סילם עצמו! הוא האיץ ונסע במהירות לעבר בית הכנסת.

כשעצר בחריקת בלמים מול שערו נותרו דקות ספורות לשקיעת החמה. המוהל ועוזרו זינקו מתוך הרכב ושעטו לתוך בית הכנסת. ”מהר! מהר!” קרא המוהל לעבר הקהל שציפה להם בקוצר רוח. ”אנחנו חייבים לעשות את הברית ברגע זה, בטרם תשקע השמש...”

בתוך שתי דקות כבר היה הילד מהול. המוהל נשם לרווחה והיה יכול להירגע ולערוך את המשך הטקס בנחת, עם כל השירים שהוא נוהג לשיר ולזמר. כשהסתיים הטקס יצאו המוהל ועוזרו אל מחוץ לבית הכנסת וחשבו להזמין מונית שתיקח אותם בחזרה אל מכוניתם, שנשארה בצומת השרון. להפתעתם ראו את הנהג שהביא אותם למקום עומד וממתין להם. סילם התרגש מאוד והרעיף ברכות על ראשו: ”אני מברך אותך שתזכה להזמין אותי לברית של בנך!” פניו של הנהג הרצינו. ”קודם כול שאתחתן”, מלמל בלחש.

”אני כבר בן 39 ועדיין לא מצאתי את בת זוגי!” ”אם כן אכפול את ברכתך”, נענה המוהל בהתרגשות. ”כשם שסייעת לקיים את מצוות ברית מילה בזמנה, כך תזכה למצוא את זיווגך הראוי עוד בשנה הזאת, ובהמשך לעשות ברית מילה לבן שייוולד לך!” ”אמן!” השיבו הנהג ועוזרו של המוהל.

חלפו מספר חודשים. אברהם הכיר את יהודית. הם התחתנו כדת משה וישראל, ועכשיו ציפו לילד. יום אחד, כשביקר אברהם אצל אמו, פגש קרובת משפחה.

”איזו השגחה פרטית”, אמרה לו. ”אביך עליו השלום נראה אליי הלילה בחלומי. הוא היה לבוש חגיגית ואמר: ‘התכווננו שייולד לאברהם בן בקרוב’.” ואכן, כעבור שנה מאז נישואיהם זכו אברהם ורעייתו להיפקד בנך זכר. האב הנרגש מיהר לטלפן למוהל סילם. ”זוכר את הנהג שהסיע אותך לחגיגת הברית בקריית נורדאו כשהשמש כמעט שקעה?” רענן את זיכרונו. ”ובכן, מגיע לי מזל טוב; נולד לי בן בשעה טובה!”

צמרמורת חלפה בגופו של המוהל. ”עד מהרה ירוץ דברר! מלמל בהתפעמות. ”מובן שאשמח להיות המוהל. נפלאות דרכי ה’...”

עיניים רבות דמעו בברית המילה שהתקיימה אף היא בנתניה. המוהל שעמד לצד אבי הבן, אברהם יעקב, קרא בקול נרגש מתמיד: ”ויקרא שמו בישראל - זוהר בן אברהם.” מבטיהם של אברהם ואברהם נפגשו, וכמו השלימו סוף-סוף מעגל של קשר פלאי שנוצר ביניהם ובין בריתו של אברהם אבינו. [תודה לבעלי המעשה, אברהם סילם ואברהם יעקב]

”וַיִּקַּח חַמְאָה וְחֶלֶב” (יה, ח) - חסד עם תינוקות

מסופר על רבי חיים מבריסק זצ”ל שהיה יושב ולומד זמן רב אחר חצות הלילה, ואם העיירה כבר הייתה עטופה בחושך, עדיין זרח אור מחדר הלימודים של רבי חיים. כך היו מגיעות בחשכת הלילה אל דירתו של הגר”ח אימהות שלא יכלו לפרנס את ילדיהן, ונטשו את ילדם לפני סף דלתו. מכיון שהגר”ח היה יושב על התורה ועל העבודה באותה שעה, היה מרגיש על ידי רשרוש הילדים כי בחוץ יש אורח המבקש להיכנס... את אורח הלילה קיבל תמיד בספר פנים יפות, והכין בעצמו יצוע רך והשקהו חלב חם, כשהוא לא העיר את בני ביתו, אלא עשה הכל לבדו. וכך היה הגר”ח ער עד שעות הבוקר כדי להשגיח על הילדים קטנים העזובים, שאפילו את שמותיהם לא הכיר. כבר ביום המחרת הזמין אנשים ישרים ומסר להם ילד כזה לטיפול. את הוצאות הכלכלה שילם מכיסו, ודאג אף לחינוכם בעתיד.

פעמים רבות אירע שאימהות שראו כמה יפה גדל ילדם, הלכו אליו ובקשו להשיב את הילד תחת חסותם.

וכך מספרים בשם רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ”ל: היה זה ביום חורף קר שבו נסע רבי חיים עוזר לבקר את הגר”ח בבריסק, מחמת סערת השלגים הממושכת לא ניתן היה לנסוע על פסי הרכבת, עקב כך התאחרה הנסיעה, ורבי חיים עוזר הגיע בשעה 2 בלילה לבריסק. כל העיר הייתה עטופה בחושך, ואז עלה בדעתו אולי רבה של בריסק עדיין ער, וכך פנה וצעד לבית הרב. ואכן, מבעד לתריסים בקע אור יקר. רבי חיים עוזר מתקרב לבית, הוא סבור שיראה מבעד לחלון את רבה של בריסק רכון על ספריו, והנה משתקפת לפניו דמותו של הרב רכון על מיטת שני ילדים, ידו אווזת בכוס חלב, וידו השנייה מגישה לפיהם, בזה אחר זה, כפית עם חלב להרוות את צימאונם. ר’ חיים עוזר ניצב משתאה, ממתין עד שהגר”ח יסיים את מצות הכנסת האורחים. הוא רואה כיצד מנגב הרב את פיות הילדים, מכסה אותם בשמיכה חמה, ורק אז פונה לשוב לתלמודו.

דפק רבי חיים עוזר על הדלת, הגר”ח קם לפתוח ורואה מולו את רבה של וילנא. משנכנס האורח לבית, פנה אל ר’ חיים ושאל: מיהם התינוקות שזה עתה סעד הרב במיטתם? סיפר לו הגר”ח על האימהות שבאות ומותירות אצלו את תינוקותיהן, בידען שהוא ידאג לעתידם. הגר”ח הוסיף: יכול אני למה ולפתוח את הדלת כדי לדעת מיהן האימהות, אך אמרו חז”ל; ”נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו”, לכן ממתין אני עד שהאם תתרחק ותתייצב לראות מה יהא עם ילדה, ולאחר שרואה שאני מטפל היטב - מתרחקת בלב שקט והולכת לדרכה...

ניכר היה בהם שלמדנים מופלגים הם, ובכל זאת היה עליהם ללמדני את יסודות הגיון התלמוד, את הלשון הארמית, ואת התהוות מהלכיי הסוגיות, שלא לדבר על רש"י, תוספות, ושאר המפרשים. צעד אחר צעד הובילו משה וטוביה, ובסיום תקופה לא קלה ולא קצרה שדרשה מצדם הקרבה אדירה, העמידוני על קרקע מוצקה, כשהם נהנים לראות אותי לומד בכוחות עצמי."

וכאן, כשדמעות עיניו מלעלעות את קולו, הגיע רבי שמעון אל נקודת השיא בסיפור חייו המרגש: "עשרות שנים חלפו מאותה תקופה בחיי, ועודני זוכר את הבחורים שלמדו באותם ימים בישיבת הרב שניידר. את כולם אני מכיר גם היום. מעיד אני כאן נאמנה, כי מכל הבחורים שסירבו ללמוד איתי לא צמח אפילו תלמיד חכם אחד שתורתו אומנותו! משום שחסו על זמנם ולימודם, לא זכו להתגדל כראוי בתלמוד תורה. ואמנם גם אני לא זכיתי להיות תלמיד חכם, אולם לכל הפחות זכיתי לברכת עושר, שבכוחה אני מחזיק תורה במידה רבה..."

רק אותם שני בחורים ש"בזבוז" את זמנם והשקיעו אותם בבחור אלמוני, פליט מלחמה שאפילו לשון ארמית אינה שגורה על לשונו, רק הם זכו וצמחו לגדולי הדור. טוביה הנער גדל והיה לגאב"ד העדה החרדית בירושלים, הגאון רבי יצחק טוביה וייס, ומשה הנער גדל והיה לראב"ד העדה החרדית בירושלים, הגאון רבי משה שטרנבוך. אכן, מחסד לא מפסידים! לעיתים עלולות לעבור שנים רבות, אך בסופו של דבר מתברר כי החסד משתלם יותר מכל... לנותן עצמו. [דרך עץ החיים, בראשית]

"ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות את נפשי" (יט, יט)

במהלך הכנסת ספר תורה שערך, סיפר ר' שמעון דייטש, עשיר לונדוני מופלג, את המעשה הבא: היו אלו ימי תום מלחמת העולם השנייה. נער צעיר הייתי, ובסיום המלחמה מצאתי עצמי בן 18 שנה, מתהלך בודד בעולם, ללא מכר וגואל. בדרך כלשהי התגלגלתי ללונדון ותרתי אחר יישוב יהודי, וכאשר הפנה אותי מאן דהו לשיבתו של רבי משה שניידר, לא היה קץ לשמחתי.

עליתי לחדרו של ראש הישיבה ושטחתי בפניו את בקשתי להתקבל לשיבתו כתלמיד מהמניין. תוך רגעים התברר לי כי מצבי בכי רע. מכיוון שבפרוץ המלחמה הייתי נער כבן 12, הפסדתי לדאבוני את שנות הלימוד המכריעות ביותר. במשך שש שנות המלחמה נאלצתי להתמודד עם קשיי החיים במקום עם הוויות בתלמוד של אביי ורבא... התוצאה העגומה הייתה ידיעות דלות במיוחד בגמרא ובפוסקים, וסיכוי שואף לאפס ככל שהדבר קשור ללימודים בישיבה בעלת שם עולמי... ראש הישיבה אמנם האיר לי את פניו, אולם הסביר לי כי אין לי מה לחפש בישיבה.

"הבט", אמר בנועם, "בחורי הישיבה צוללים בים התלמוד שעות רבות מידי יום. רובם מילאו כרסם במסכתות רבות. לא תוכל להדביק את קצב הלימוד שלהם, וחוששני שהשהות לצידם בישיבה רק תגרום לך עגמת נפש מיותרת". ברם, תלאות המלחמה לא הותירו לי ברירה, בהיותי פליט - מוכרח הייתי למצוא לעצמי מקום אכסניה. הבהרתי לראש הישיבה, כי גם אם אצטרך ללמוד הכל מהתחלה, אעשה זאת שלב אחר שלב, ובלבד שאזכה להימנות על יושבי בית המדרש.

מלא היסוס עליתי לאולם הישיבה, נטלתי נייר ועט ורשמתי כך: "שמי שמעון דייטש, והנני פליט ממלחמת העולם. עקב שנות המלחמה ידיעותי בלימוד דלות במיוחד, ועל כן אשמח לקבל כל עזרה שתוצע לי. אודה מאוד למי שיאות ללמוד עמי את סדרי הישיבה". את המודעה הצנועה הצמדתי ללוח המודעות ושביבי תקוה נצנצו בליבי. יום תמים חלף בלא שמישהו יפנה אלי, אך לא התייאשתי. בוודאי לא שמו לב למודעה, אולם מחר לבטח יפנה אלי אחד מבחורי הישיבה ויציע לי עזרה! אפס, גם יום המחרת עבר במפח נפש מוחלט. לבד מברכות שלום קלושות, איש לא ממש התעניין במצבי. בבוקרו של היום השלישי נשברתי. 'אם עד הערב לא יפנה אלי איש, אארוז את חפצי ואסתלק כלעומת שבאתי'. סדר ראשון חלף ביעף וגם סדר שני נטה לערוב, ובהגיע הסדר השלישי קמתי והתכוננתי לצאת לדרך. 'בין כה וכה איש לא שם לב לנוכחותי, מדוע שיבחינו בהיעדרי? פילח הרהור נוגה את ליבי.

לפתע חשתי נגיעה בכתפי. הסתובבתי. מולי עמדו שני בחורים. אחד מהם אמר לי כך: "בימים האחרונים לא שהינו בישיבה, ורק עתה הגענו. הבחנו במודעה המרגשת שעל הלוח, ומיד חיפשנו אותך.

אתה הוא שמעון, הלא כן? השבתי בחיוב והבחור הציג את עצמו ואת חברו. "שמי טוביה ושם חברי משה, אנו נלמד אתך שני סדרים ביום, בשמחה רבה". הדובר עצר לרגע את שטף דיבורו והציץ בי לראות אם נחה דעתי קמעה, ולמראה ההלם שאחז בי, החל מעודדני במילים חמות ומרגשות. החל מיום המחרת נפתח דף חדש בחיי. שני הבחורים המופלאים השקיעו בי את כל מרצם. לעיתים ריחמתי עליהם.

ברכת התורה

רין ברינה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר ועל בני פאולה
זיווג הגון: זרבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה
חחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן נמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולטי בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חת: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נטרה: חת בת לינה: מרית בת רחל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון